

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Lucae I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

verò fidelitas ipsa totum se mortalium saluti impendens, neminem vnquã fallens, vehementissimè sitiens salutem animarum, ac amantissima fide & fidelissima charitate paratus opitulari, misereri, succurrere omnibus ipsius opem poscentibus. Quod magnam debet omnibus præstare fiduciam, vt discant semper de Domino sentire in bonitate, & de illius benignitate nunquã diffidere. Sunt enim multi pusillanimes qui sæpè grauibus & molestis implici tentationibus, simul etiam vt de Deo malè sentiant, incitantur. Sed cogitent issemper quia Deus fidelis est, & amat animas, quas redemit sanguine suo. Adorabunt etiam sanctum Israel, Deum plebis Israeliticæ sanctificatorem, qui elegit te non qualitercunque, sed certè præclarè valde, vt de te piè sentiant multi in superbissimi Luciferi locum te successisse. Vtinàm beatissimè & reuerendissimè patriarcha tuis exuberantissimis meritis & flagrantissimis precibus eius nobis gratiã concilies, qui te tam excellẽter elegit.

Fidelitas Dei
erga homi-
nes quanta.
Sapient. x.

EXEGESIS EVANGELII IN EODEM FESTO.

Lucæ primo.

Sicut inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista: ita nulli omnino inter natos mulierum hic ab Ecclesia delatus est honor, vt eius natiuitas celebretur. Magna dignitas, sed sic placuit Deo honorare præcursores suos. Impletur vsque in hanc diem, quod patri eius Zachariæ Angelus prædixerat, gauisuros multos in eius natiuitate. Namque toto orbe Christi Ecclesia diem ortus eius festiuum ac celebrem ducit, & laudat regis munificentiam in suo milite, solenni què officio persoluit Deo cantica lætitiæ & gratiarum actionis, tum quod tot præclaris affecerit gratiæ suæ prerogatiuis Baptistam suam, tum quod eodem nascente propinquare cœperit nostræ salutis tam diu quæsitæ, expectatæ, & votis ac suspirijs ardentissimis implorata restauratio. Ingressitur hodierna die in hunc mundum nouus Lucifer, multo illo priori illustrior, qui non contentus diuinitus sibi collato honore, ad æqualitatem Dei suo malo aspirauit. Itaque si ad ortum solis cunctorum exhilarantur corda mortalium, cur non multo magis gaudeant prodeunte in mundum æterni solis nuncio ac præcursores? Verè magnus es S. Ioannes, & ita magnus, vt mortalis cuiuscunque nendum sermo exprimere, sed neque mens capere possit. Tu enim es Propheta altissimi, & plusquam Propheta, tu sanctus antequam natus, tu adhuc intra materna detentus viscera mundi Saluatorem toti mundo incognitum agnouisti, tu speculum innocentie, norma pœnitentiæ, virtutis specimen, iustitiæ forma, pudicitie titulus, Saluatoris nuncius celsior, præco verbi, Euangelij lucerna, legis terminus, agni immaculati, qui suo sanguine peccata eluit, baptista, martyr insignis: denique homo sanctissimus & excellentissimus es. Sed nunc dilectissimi his in tanti patriarchæ laudem exigua obiter præmissis, ad Euangelij considerationem procedamus. Ait enim Euangelista Lucas:

Math. ii.

Lucæ i.

Lucæ i.

Math. ii. 3.

Ioan. i.

Ioannis Ba-

ptista præco-

nia quæ sunt,

præstantia.

In illo tempore, Elizabeth impletum est tempus pariendi, & peperit filium.

Venerabilis matrona Elizabeth non casu, sed diuina ordinatione diu
fff sterilis,

sterilis, vt partus illius esset mirabilior, tandem ex Dei pollicitatione concepit & peperit filium. Iam multis annis portauerat opprobrium sterilitatis & legis maledictionem, sed quantum ea res illi probro fuit apud carnalem illum populum Israel, tantum ei honoris & ornamenti attulit filius in senectute genitus, vtpote qui neminem habuit inter natos mulierum se excellentiorem. Gaude beata & reuerenda matrona Elizabeth: ecce natus est tibi vetulæ ac desperatæ filius, qui sua prædicatione suisque exemplis multos Deo adducet filios: & qui tibi est vnigenitus, plurimos Deo filios igniti adhortationibus, & sanctissima vita sua generabit. Non tibi sit pia mater pudori aut dolori, quod diu nullum omnino, & nunc tandem præter spem hunc vnicum peperisti. Nam quanto tu sterilior, tanto ille fecundior: & quo maior tibi fuit confusio apud gentes tuos Iudæos non auxisse numerum populi verum Deum colentis: tanto nuac beator prædicaris, & maiori gloria extolleris, quod filium genueris, qui plurimos, filiorum Israel conuertit ad Dominum Deum Patrem ipsorum. Certè mirum est charissimi, si ad humanum morem spectes, parentes illos tot annis steriles filium edidisse. Atqui non id opus naturæ fuit, sed gratiæ. Mundi Saluatorè mirando annunciare debebat Ioannes. Quis illi fidem adhibuisset, si nò mira quædam, & quæ naturæ vsum excederent circa illum contigissent? Quod ex sterilibus nascitur, totum gratiæ est: sed Deo tam facile est ex sterilibus, acq̃ ex fecundis proles creare. Tamen humano more id profus inusitatum est, vt sterilis & senex pariat, cui etiam si ætas suffragaretur, tamen sterilitas sola satis impediret: aut si hæc abesset, tamen senectus obstitere. Agnoscamus ergo & in conceptu, & partu Ioannis gratiam Dei, & beatissimum parvulum ex matris utero procedentem exultantibus animis & congruo honore exoptamus, matrisq̃ sterilitatis opprobrio liberatæ ex animo congratulemur: vna cum vicinis & cognatis eius, de quibus sequitur in Euangelio:

Et audierunt vicini & cognati eius, quia magnificauit Dominus misericordiam suam cum illa, & congratulabantur ei.

Id enim maximè est secundum naturam, vt proximorum bonis læteremus & congratulemur, malis autem ex animo condoleamus. Vicini & cognati Elizabeth non ignorantes eam sterilem semper fuisse, & iam ætate præputam, congratulantur ei, quia præter consuetudinem, & supra naturæ vsum Dominus magnificasset, id est, magnificè & excellenter in eam declarasse misericordiam suam. Non enim potuisset vnquam prolem mundo prodicere, nisi singulari gratia & beneficio Dei. Ergo diuinæ pietatis agnoscenti munus, congratulabantur ei, ita vt Angelus prædixerat, quod multi in eius natiuitate gauderent. Sunt inuidi quidam, qui dum proximis res ex sententia succedunt, torquentur & dolent, in quos rectè dictum illud competit. Inuidus alterius macrescit rebus opimis. Quod est vitium planè diabolicum. Dic quaeso Inuide: Quid tibi oberit, si alteri bene sit: aut quid proderit tibi, si illi malè sit? Si bonus es, nihil tibi nocet illius prosperitas, sed dolet tibi eius aduersitas. Si autem malus es, vt reuera es, malitia tua tibi officit, non illius prosperitas. Pelle inuidentiæ virus ab animo tuo, & erit tibi voluptas, si ille bene habuerit. De hac peste sententia memorabili D. Chrysostomus

Math. 11.
Elizabeth
quàm gaudiij & honoris accreuerit ex natiuitate suæ prolis.

Luc. 1.

Ioannem Baptistam natum ex sterilibus parentibus totum fuisse diuinæ gratiæ munus.

Leo. 1.

Inuidiam esse vitium planè diabolicum. Horatius.

Chryso.

mus ait: O zelus, ô inuidia omni malicia cumulata. Inuidia ignis inextinguibilis est. Etenim sicut tinea comedit vestimentum, sic inuidia eum qui zelatur, consumit: eum autem cui inuidet, clariorem reddit. Itemq; Inuidia passio fornicatione & adulterio multo est deterior. Et Diuus Augustinus libro de doctrina Christiana: Auertat Deus, inquit, inuidia pestem ab animis omnium, nedum Christianorum. Vitium enim diabolicum est Inuidia, quo solo diabolus reus est, & inexpiabiliter reus. Ergo charissimi, ne tam execrando crimine nos inquinemus, potius aliorum felicitati congratulemur. Omnes vnus carnis membra sumus. Sicut ergo dum quippiam in corpore patitur membrum vnum, compatiuntur omnia membra: siue dum gloriatur vnum membrum, congaudent omnia membra: ita & nos qui sumus corpus Christi & membra de membro, aliorum felicitati congratulemur, & afflictioni condoleamus, ne cum impijs liuore tabescamus.

Inuidia proprium quid.

Augustinus.

Ephes. 5.
1. Cor. 12.

Et factum est, in die octauo venerunt circumcidere puerum. Et vocabant eum nomine patris sui, Zachariam.

Vetus apud Hebræos mos fuit, vt masculi omnes circumciderentur. Et id primum Abrahæ à Deo præceptum est. Illi namque datum est Testamentum circumcisionis: quod postea lege Mosaica repetitum est. Valuit autem circumcisio contra peccatum originis: sicut apud nos baptismus. Et sicut hodie dum baptizantur paruuli nomen accipiunt: ita olim cum circumciderentur. Vnde appellabant beatissimum hunc infantem nomine patris sui Zachariam. Id namque consuetudo obtinuit, vt filij maximè vnigeniti patris nomine vocentur. Faciebant vicini & cognati S. Elizabeth quod ipsis videbatur, necdum cælestis mysterij conscij, quo iam pridem diuinitus illi assignatum erat vocabulum, quod humano mutari consilio vel arbitrio nõ deberet. Itaque videns S. Elizabeth eos à Dei voluntate in imponendo vocabulo discordare restitit illis, vt pote quæ sicut D. Ambrosius ait, spiritu prophetiæ didicerat, qui vocandus esset: nec poterat ignorare prænuncium, quæ prophetauerat Christum.

Genes. 17.

Exod. 13.

Leuit. 12.

Circumcisio

quid valuerit,

cuius quæ

rei fuerit figura.

Nomina quæ

do infantibus imponi

consueuerunt.

Nomen patris vnigenitis imponi

consueuerunt

vt fuerit ludæis.

Ambrosius.

Et respondens mater eius dixit: Nequaquam, sed vocabitur Ioannes.

Non vacat à mysterio, quod id nominis sacratissimo huic paruulo ex diuina reuelatione inditum est. Quæ enim diuinitus quibusdam imponuntur nomina, semper eximium aliquod donum vel munus eis collatum significant. Ioannem quidam ex Hebræo vertunt, in quo est gratia Dei. Quæ cum multiplex & cumulatifima fuerit in Domini præcursore, rectè vocatus est Ioannes. Neque ob id tantum, sed etiam quia tempus gratiæ inchoauit. A diebus enim Ioannis Baptistæ cepit regnum cælorum vim pati, & rapit violenter, quod ad id temporis omnibus, quantumcunque iustis clausum fuit. Inde est dulcissima illa eiusdem in deserto prædicantis vox: Pœnitentiam agite: appropinquauit enim regnum cælorum. Aperte: gigitur dictus est Ioannes, qui mundo sub graui ira Dei laboranti, ac ab illa superna Hierusalè miserabiliter exulati gratiam per Christum restituendam, conciliandamq; annunciauit: id quæ non vt ceteri prophetæ de longinquo & obscuris sententijs, quæ tum ad certi temporis expressionem attinet, sed planè & manifestis in-

Ioannes quid sonet.

Ab ortu Ioannis Baptistæ

vti tempus gratiæ fuerit inchoatum.

Matth. 11.

Lucæ 10.

Matth. 3.

Marc. 1.

Lucæ 3.

stis indicijs, quando etiam ipsum gratiæ autorem nedum verbo prophetauit, sed digito demonstrauit. Quanta autem in illo gratiæ fuerit plenitudo & excellentia, quæ alia causa est nominis illi impositi, etsi nemo dignè capere potest, si quis tamen vel tenuiter nosse velit, Euangelistas legat. Inueniet ibi ab ipso Christo in fallibili iudice tantis eum celebrari encomijs, vt vix possit maioribus. Sed mirum videatur quibusdam, cum tanta in eo Dei gratia fulserit, cur omnem ætatem in deserto solus exegerit, cur non vrbes concitandi gratia peruagatus sit, vt plurimos lucrifaceret. Verum quanto illa maiora perceperat diuinæ gratiæ munera, tanto magis conatus est ea conseruare. Et quia difficillimum esse nouerat in hominum turbis innocenter & purè viuere, solitudinem expetiit, vbi à peccandi occasionibus seuerus, Deo & cælestibus perpetim esset intentus. Quid hic dicturi sunt soliti homunciones & miseri, qui cum sint in vicia nimium procliues, tamen quandoq; videant nonnullos monasticæ vitæ aliquod subire instreum, aut alioqui abstractam ab hominum familiaritate vitam agere, irrident eos & aiunt: Num soli monachi salui futuri sunt? Nonne maioris virtutis & meriti est inter malos bene vixisse? Deus cor inspicit, non exteriora. O soliti quid dicitis? Christus Deus verus fugit hominum confortia, non quod haberet opus, sed vt nobis fugienda monstraret. Item D. Ioannes Baptista, & alij innumerabiles sanctissimi homines fugerunt peccandi occasiones, & vos in medijs periculis iam naufragio proximi, aut etiam fluctibus immensis, tam vultis esse securi? Itaque bonum & laudabile est, hominum confortia tanquam pernitiōsa vitare. Et quidem certo certius est, peccandi occasiones fugiendas esse. Quicquid id est, quod ad peccandum te pertrahit & impellit, siue sit pater, mater, frater, soror, diuitiæ, honores, aut quæuis alia, fugienda necesse est. Quod si fugere nolis quæ Dei gratiam à te excludunt, absque vilo dubio gratia procul fugiet à te. Sed his obiter dictis, ad Euangelium redeamus. Sequitur:

Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem patri eius, quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem, scripsit, dicens, Ioannes est nomen eius.

Cognati S. Elizabeth legis & gentis suæ morem seruare cupientes, reprehendunt eam, tanquam quæ à patrum consuetudine recedat: neque intelligunt, non muliebri leuitate, sed sancti Spiritus instinctu eam pueri vocabulum expressisse: sicquæ ad patris putant arbitrium recurrendum. Potest hæc res mysticè significare, Iudæos pertinaciter literæ legis semper inhaerere maluisse: fructum autem spiritus non experijisse, cum tamen ipsa lex non nisi vmbra quædam fuerit futurorum. Iudæi legis verba semper allegant, quæ tamen non intelligunt. Sic etiam hic cognati S. Elizabeth patrum morem putant obseruari oportere. Sed Deus Omnipotens legem quoadquæ abolerè volens, nouum apud Hieremiam Iudæis testamentum promittit, quæ est lex gratiæ: quam quia Ioannes prædicare mittebatur, non debuit iuxta legis morem, sed diuinæ gratiæ arbitrium nomen accipere. Siquidem diuinæ gratiæ potissimum ascribendum est, quod saluamur.

Ioan. 1.

Matth. 11.

Ioannes Baptista cur hominum turbas fugerit.

Quam sit difficile inter hominum turbas innocenter viuere.

Confortia hominum quantopere fugienda.

Hebr. 10.

Hier. 31. Hebr. 9. Nominis precusori imponendi ratio mysticè quæ.

Obiter etiam aduerſi hic licet, quod ſicut nominis assignandi ratio, quæ apud Iudæos inoleuerat, in Ioanne ſeruata non eſt, ita hoc ipſo ſignificatum ſit, ab eius ortu legem abolitam iri. Videamus nunc quid Iudæorum pertinacia profecerit. Sperabant patrem Zachariam ipſis aſſenſurum. Itaque inuuebant patri infantis, quem uellet uocari eum. Sic etiam impij Iudæi ſemper à matris Eccleſiæ definitione, ad patrum ſuorum inſtituta recurrunt: qui tamen ab eis maximè diſſentiunt, & cum Eccleſia conſentiunt, ſicut & Zacharias cum Elizabeth, qui poſtulans pugillarem, id eſt, tabellam ceream, aut alterius materiæ, in qua ſtylo uerba exarantur, ſcripſit, dicens: Ioannes eſt nomen eius. Tanquam diceret: Non eſt opus, neque fas, ut humana conſuetudo, aut patrius mos illi uocabulum tribuere uelit, qui iam à Deo appellatus eſt nomine ſuo. Neque nos illi nomen imponimus, ſed quod à Deo accepimus, enunciamus. Vbi ſimul poteſt aduerſi, quam ubique ſibi concordet ſpiritus Dei. Zacharias & Elizabeth ambo erant pleni ſpiritu ſancto: itaque etiam idem ſentiunt. Timeant ergo, qui diſſenſionibus dediti ſunt, ne hoc ſpiritu uacui ſint.

Pugillaris quid.

Et mirati ſunt uniuerſi.

Mirantur homines ut homines: quia ignorabant, quid circa infantè diuinitus ageretur. Mirantur patrem conſentire matri, ut uetus conſuetudo negligatur. Sed ſi ſciuiſſent conſilium Dei, uenerati potius eſſent, quàm admirati.

Apertum eſt autem ilico os eius, & lingua eius, & loquebatur benedicens Deum.

Prædixerat Angelus Gabriel Zachariæ, quod ob incredulitatem ſuam mutus eſſet donec quæ audierat, impleuerentur. Non enim uolebat Deus iuſtus & reſtus in tanto pontifice inultam relinquere hanc diſſidentiam, quæ de Dei promiſſis hæſitabat. Ita enim plerumque Omnipotens Deus in electis ſuis cito uolūtiſci ſolet errata illorum, nec permittit eis impune cedere, ſi quid uel tenuiter deliquerint: cum tamen impios ſæpè ſinat in ſuis flagitijs ſecundum degere aetatem. Quo facit etiam memorabilis illa ſententia libro ſecundo Machabæorum commemorata in hæc uerba: Etenim multo tempore non finire peccatoribus ex ſententia agere, ſed ſtatim uoluntates adhibere magni beneficij eſt indicium. Atque ea de cauſa ſanctus Pontifex ilico peccatam ſenſit diſſidentiz ſuz: quæ tamen quandoque ſinem haberet. Iuſtus erat, ideoquæ noluit Deus huius culpæ in eo hæzere maculam, ſed ſtatim uoluntatem adhibuit, ne quid haberet intra ſe, unde minus placeret Deo. Multi hodie putant optimè ſecum agi, & Deum ſe ualde habere propitium, cum eis omnia læta & tranquilla eueniunt, etiam malè uiuentibus. Sed nimirum ij uehementer errant, & periculoſiſſimam ducunt uitam. Si enim iuxta Prophetæ ſententiam multæ ſunt tribulationes iuſtorum: & Dominus quos amat arguit & caſtigat, quomodo poſſunt rectè habere, qui etiam in ſuis maleficijs parum aut nihil aduerſi experiunt? Timeant quotquot eiſmodi ſunt, ſe idcirco in præſenti uita impune euadere, ut in futura atrocius abſque ullo ſine puniantur. Sed uenerabilis pontifex Zacharias humana infirmitate cunctantius fidem Angeli uerbis adhibens, atque ea de cauſa percuſſus

Lucæ 7.

Electorum errata ut Deus miſericorditer corrigat. Mach. 6.

Psalm 33. Apoc. 4. Malos hic impune deliquere quæ ſit damnationis future indicium.

fff 3. ſilencio

silentio diuturno, nato atque circunciso Ioanne, preceptæ vocis beneficiū recuperavit, & os quod prius incredulitas frænauerat, natus infans referauit, moxq; ora diu tacentia in Dei laudem proruperunt: Quid ni enim benediceret Deum, qui tam euidentia, stupendaq; eius opera agnoscebat? Prius quidem obmutuit, non accommodans fidem dictis angeli, sed mox ubi reddita illi loquendi facultas est, in Dei laudes prorupit. Quæ re nos admonemur grates, laudesq; Deo agere nos debere, quando aut à malis liberamur, aut eius beneficijs augemur. Alioqui ingratitude, quod est Deo valde iniustum vitium, rei tenebimur. Sed visis tot prodigijs.

Factus est timor super omnes vicinos eorum, & super omnia montana Iudææ diulgabantur omnia verba hæc. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes: Quis puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo.

Mirari ac timere quando solcant homines.

In rebus nouis, ac præter vsitatum morem accidebant admiratione digna. Itaq; vicini omnes timebant, nescientes quid portenderent ea quæ fieri cœrebant. Euidencia diuinæ potestatis argumenta complura visabantur, idq; cœlestis mysterij ignaris metum incussit. Mox autem cuncta hæc per loca circumadiacentia diulgabantur: & alij alijs, quæ vel viderant, vel audierant, enarrabant, idq; non sine occulta Dei operatione & dispensatione, vti maiorem haberet fidem apud omnes, quæ multorum testimonio firmaretur. Sic fides nostra clarissimis semper fulta testimonijs est, & nihil apud nos suspensum, nihil obscurum, nihil commentitiū est. Qui credere non vult, suo ipsius iudicio condemnabitur, quia indubitata noluit veritati cōmodare fidem, cum tota ethnicorum superstitiosa persuasio, non nisi euidentissimam atque vanissimam mendacijs subnixam sit: hæretici quoq; non nisi sui captiuam adinventionibus, publica & vbique gentiū recepta veritatis assertionem contempta, sese tueantur. Porro, vicini S. Elizabeth suis hæc mentibus condita seruabant, dicentes: Quis puras puer iste erit, circa quem tot præclara eduntur miracula: & qui manifesta naturæq; modum excedenti Dei virtute operatione illustratur?

Et Zacharias pater eius impletus est Spiritu sancto, & prophetauit, dicens: Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitauit & fecit redemptionem plebis suæ,

Spiritu sancto repletus Zacharias quomodo dicatur.

Superius hoc eodem capite scripserat S. Lucas, Zachariam virum iustum fuisse. Iustus autem esse non potest, nisi qui Spiritu sancto præditus sit. Cur ergo hic eum dicit impletum Spiritu sancto? Intelligendū est abundantiori Sancti Spiritus gratia eum repletum. Nanque & prophetiæ munus accepit. In quo diuinæ pietatis est declarata benignitas, quando non solum muto seni loquelam reddidit, sed etiam nouam addidit prophetandi gratiam. Ita semper Deus pro sua benignitate paratissimus est ignoscere penitentibus, imo & gratiæ suæ dona cumulare, modo ex animo nos deliquisse doleamus. Ait autem Zacharias: Benedictus Dominus Deus Israel. Sola plebs Israelitica verum colebat Deum: quam ob rem Deus Israel

Deus cur subinde vocetur Deus Israel.

us in sacris literis vocatur: quia visitavit & fecit redemptionem plebis suae. Lam longe ante promiserat per Prophetam suum, dicens: *Ecce ego ipse requiram oves meas & visitabo eas.* Visitavit Dominus oves suas, quando formam serui suscepit factus homo propter perditum hominem liberandum. Et fecit redemptionem plebis suae, quando nos non corruptibilibus auro vel argento, sed precioso sanguine suo redemit, non à temporaria seruitute vel morte, sed æterna.

Ezech. 34.

Philip. 2.

1. Pet. 2.

SERMO I. IN EADEM SOLENNITATE.

Quomodo sanctus Ioannes ardebat & lucebat, & de quadruplici hominum conditione.

Ille erat lucerna ardens, & lucens. Ioannis V. Beatissimi Ioannis patriarche, prophete, martyris, anachorete (vt cætera eius insignia taceam) festiuitatem celebrantes fratres charissimi, non tantum illius gloriæ satagimus gratulari, verum quod profectui etiam nostro vti cunctorum Christi fidelium, non nihil inde nobis querimus vendicandum: quod tum potissimum est, dum vitam illius recolentes, quicquid ibi laude dignum veneramur, pro modulo nostro itidem gestimus imitari. Incitat autem nos ad hæc, quod cum omnium non solum monachorum sit princeps Ioannes, omnium anachoretarum dux, omnium eremitarum cenobitarumq; pater & patronus, verum omnium Christicolarum institutor, magister & legifer. Quamobrem perpulchre conuenit ei veritatis testimoniū (tam gloriosum, quam ab adulatione aut deceptione alienum) quo dicitur: Ille erat lucerna ardens & lucens. Vbi ordo quoque verborum haud ociosus censeretur: primo ardore, postremo vero lucē commemorans. Duo etenim hæc de illo prædicantur, videlicet quod arserit & luxerit. Vbi tamen non ante luxisse, & postea aruisse dicitur: sed quia in se ardebat, lucis radios in cæteros quoq; emisit. Ardebat haud dubiū sibi, lucebat nobis. Quod vt magis liqueat, considerandū quatuor hominum inueniri genera. Quidā enim lucent, sed non ardent: nonnulli ardent, & non lucent: Alij & ardent & lucent. Rursus sunt cōplures, qui neq; ardet, neq; lucent. Et hi nouissimi peccatorū magis tenebras amant, quam lucem: quorum opera neq; charitatis in se continent feruorē, neque virtutis specimen præ se ferunt: atque ideo nihil hic de illis dicendum. Verum, sunt alij (vt dixi) qui lucent, quum non ardeant: ij sunt quorum opera virtutis quidem speciem habent, qua (vt plerunque fit) ab hominibus magnificantur, verum à charitatis feruore sunt aliena, propterea quod facum dant taxat virtutis ipsius superducat, aut metus, aut reuerentia hominum, aut animi bene morati naturalis honestas, aut fictæ mentis quæ pietatis ostentatio, aut alia quavis impura intentio. Ad eorum numerum colliguntur (vt verbis vtar Bernardi) qui conscientias suas in aliorum labijs posuerunt: quorum lux non solaris, sed lunaris est, quæ modo plena, modo exigua, modo nulla videtur: ita & illi modo magni, modo parui sunt, modo nulli, secundum quod adulantium linguis, aut vituperare eos placuerit, aut laudare. Tales erant pharisæi & hypocritæ lumina, scilicet in oculis hominum, quos tamen Christus arguens seuerè, sepulchra dealbata appellat.

Ioan. 5.

Hominū genera quatuor quæ sunt.

Neque ardentes neque lucentes qui.

Lucentes, sed non ardentes. Bernard.

Matth. 23.

fff * Hos